

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ: Σχέδιο Νόμου για τη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2008/99/ΕΚ για την ποινική προστασία του περιβάλλοντος

Με το προς συζήτηση στο Υπουργικό Συμβούλιο σχέδιο νόμου του ΥΠΕΚΑ για τη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2008/99/ΕΚ για την ποινική προστασία του περιβάλλοντος γίνεται η ενσωμάτωση της εν λόγω οδηγίας στο εθνικό δίκαιο και προτείνεται η υιοθέτηση ενός νομοθετικού πλαισίου που στοχεύει:

- α) στην περαιτέρω βελτίωση, επί το αυστηρότερο, των υφιστάμενων ρυθμίσεων του **άρθρου 28 του ν.1650/1986**, με την υιοθέτηση των αναγκαίων προς τούτο τροποποιήσεων, που θα διασφαλίζουν πιο αποτελεσματική περιβαλλοντική προστασία,
- β) στον εμπλουτισμό του ποινικού κώδικα και της ποινικής νομοθεσίας με διατάξεις περιβαλλοντικής προστασίας
- γ) στην θέσπιση ειδικών δικονομικών διατάξεων σύμφωνα με τις οποίες οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος που έχουν συσταθεί με το άρθρο 9 του ν.2947/2001 (Α'228), εξοπλίζονται με προανακριτικές αρμοδιότητες και ενδυναμώνεται ο ρόλος τους στην πρόληψη, την αποτροπή και την επέκταση των περιβαλλοντικών εγκλημάτων.

Στο πρώτο μέρος του προτεινόμενου σχεδίου νόμου αναφέρονται οι **γενικές διατάξεις, η έννοια της παράνομης συμπεριφοράς** και προσδιορίζονται τα σοβαρά περιβαλλοντικά **αδικήματα** (βλ. άρθρα 2 και 3 του σ/ν), τα οποία συνιστούν παράνομη συμπεριφορά και εκτελούνται εκ προθέσεως, ή είναι τουλάχιστον αποτέλεσμα αμέλειας, και τα οποία επισύρουν τις κυρώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 4,5 και 7 του παρόντος. Αξίζει να σημειωθεί ότι με την παράγραφο β) του άρθρου 2 του σ/ν ορίζεται ως **ειδικό αδίκημα η παράνομη συλλογή, μεταφορά, ανάκτηση ή διάθεση και διαχείριση αποβλήτων**. Ειδικότερα, οι προαναφερόμενες παράνομες πράξεις αναφορικά με τα απόβλητα συνιστούν παραβάσεις και θεωρούνται ποινικά αδικήματα μόνο σε σοβαρές περιπτώσεις, δηλαδή όταν πραγματοποιούνται με κερδοσκοπικά κίνητρα και προκαλούν ή ενδέχεται να προκαλέσουν τον θάνατο ή σοβαρές σωματικές βλάβες, σε πρόσωπα, ή ουσιαστικές βλάβες, στην ποιότητα του αέρα, στην ποιότητα του εδάφους ή στην ποιότητα του νερού, ή στα ζώα ή τα φυτά.

Με το άρθρο 5 του σ/ν καθορίζεται ευθέως το **καθεστώς ποινικής προστασίας του περιβάλλοντος για τα αδικήματα** του προαναφερόμενου άρθρου 3, που είναι αυτό του άρθρου 28 του ν.1650/1986, το οποίο βελτιώνεται και εμπλουτίζεται με νέες ρυθμίσεις, εισάγοντας αυστηρότερο πλαίσιο κυρώσεων από αυτό της κοινοτικής οδηγίας ώστε να ανταποκρίνεται πληρέστερα στην επίτευξη των εθνικών και κοινοτικών περιβαλλοντικών στόχων. Ειδικότερα με το άρθρο 8 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, που τροποποιεί το προαναφερόμενο αρ. 28 του ν. 1650/1986:

- κρίνεται ότι πρέπει πλέον να **απειλείται ποινή και για τον κίνδυνο ρύπανσης ή υποβάθμισης που προκαλεί ήδη η άσκηση δραστηριότητας ή επιχείρησης, που δεν έχει ελεγχθεί ως προς τις περιβαλλοντικές της επιπτώσεις, χωρίς επιπλέον να απαιτείται να έχει πράγματι επέλθει ρύπανση ή υποβάθμιση,**
- θεσπίζεται το **βασικό έγκλημα κατά του περιβάλλοντος και καθιερώνεται ποινική μεταχείριση** αντίστοιχη με αυτήν, που επιφυλάσσεται για τα **κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα** του Ποινικού Κώδικα (άρθρ. 264 επ. ΠΚ) καθόσον ο δράστης προκαλεί, με την πράξη ή την παράλειψή του, «κοινό κίνδυνο»,
- προβλέπεται για πρώτη φορά **προνομιούχος μορφή του βασικού εγκλήματος προκειμένου να καλυφθούν ελαφρές περιπτώσεις ρύπανσης** κλπ, ενώ κρίνεται ότι η περιορισμένη ρύπανση από αμέλεια δεν πρέπει να είναι αξιόποινη,

- συνδέεται για πρώτη φορά το βασικό έγκλημα με την επιδίωξη οικονομικού οφέλους συνιστώντας μαζί διακεκριμένη και ιδιαιτέρως διακεκριμένη περίπτωση,
- εισάγεται για πρώτη φορά **διακεκριμένη περίπτωση με βάση τον κίνδυνο σοβαρής ή ευρείας ρύπανσης ή υποβάθμισης ή σοβαρής ή ευρείας οικολογικής και περιβαλλοντικής διατάραξης ή καταστροφής**, καθώς και ιδιαιτέρως διακεκριμένη περίπτωση αν η ανωτέρω σοβαρή προσβολή πράγματι επήλθε,
- εισάγεται και ρυθμίζεται η λεγόμενη «**ποινική**» **ευθύνη των νομικών προσώπων** κατά το πρότυπο του άρθρου δέκατου Ν. 3560/2007 και άρθρου όγδοου Ν. 3666/2008, με τα οποία ρυθμίζονται ανάλογες περιπτώσεις.

Με το άρθρο 9 του σχεδίου νόμου εξοπλίζονται οι **Επιθεωρητές Περιβάλλοντος, που είναι οι κυρίως επιφορτισμένοι με τη διερεύνηση των σχετικών εγκλημάτων, με καθεστώς ειδικού προανακριτικού υπαλλήλου**. Επιπλέον κρίνεται, λόγω του περιορισμένου αριθμού και των εξειδικευμένων γνώσεων τους, ότι οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος πρέπει να έχουν πανελλήνια αρμοδιότητα και να εξετάζονται (κατά το πρότυπο των τελωνειακών) στο ακροατήριο, έστω και αν διενήργησαν ή συμμετείχαν οι ίδιοι σε ανακριτικές πράξεις.

Παρέχεται, περαιτέρω, διευκόλυνση στους προανακριτικούς υπάλληλους (συμπεριλαμβανομένων των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος) για την απρόσκοπτη έρευνα προσώπων που διενεργούν πράξεις διαχείρισης αποβλήτων (συλλογή, μεταφορά, αποθήκευση, διάθεση και αξιοποίηση), χωρίς οι ενέργειές τους να θεωρούνται άδικες. Την ίδια ευχέρεια έχουν και οι ιδιώτες που ενεργούν κατ' εντολή των ανωτέρω υπαλλήλων με την προϋπόθεση ότι παράλληλα θα πρέπει να ειδοποιούν και τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών. Παράλληλα, οι ανωτέρω Προανακριτικοί υπάλληλοι έχουν την ευχέρεια μετά από καταγγελία να διενεργούν έρευνες σε μεταφορικά μέσα για τη διερεύνηση της νόμιμης διακίνησης αποβλήτων, χωρίς οι ενέργειές τους να θεωρούνται άδικες.

Τέλος, καθιερώνεται **αρμοδιότητα του Τριμελούς Εφετείου για τα κακούργηματα κατά του περιβάλλοντος** λόγω της δυσχέρειας των συνήθως αντιμετωπιζόμενων ζητημάτων κατά την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου 1650/1986, των κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενων πράξεων και της λοιπής περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενώ **οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 20 (παράγραφος Α) του ν.2939/2001**, που αφορούν εγκλήματα ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος, τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, **τιμωρούνται σύμφωνα με το άρθρο 28 του ν.1650/1986 όπως τροποποιείται με το άρθρο 9 του προτεινόμενου ν/σ**. Τέλος, στα Παραρτήματα Α και Β του σχεδίου νόμου προσαρτάται κατάλογος της εθνικής νομοθεσίας που εκδόθηκε σε συμμόρφωση των κοινοτικών Οδηγιών, των κανονισμών (ΕΚ) που έχουν υιοθετηθεί βάσει της Συνθήκης της ΕΕ, καθώς και των **κοινοτικών νομοθετικών πράξεων, που εκδόθηκαν δυνάμει της συνθήκης Ευρατόμ**, η παράβαση των οποίων συνιστά παράνομη συμπεριφορά σύμφωνα με το άρθρο 2 α) του σχεδίου νόμου και επισύρει τις αντίστοιχες κυρώσεις του άρθρου 8.

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ

1. Οδηγία 2008/99 (Ελληνικά)
2. Ισχύουσα μορφή Αρ. 28 του Ν. 1650/1896